

- Dámy na šachovnici – dominance a nezávislost.
- Problémy řešitelné "vyplněním tabulky":
  - Nejdelší rostoucí podposloupnost (dokončení),
  - počet korektních uzávorkování pomocí n párů závorek,
  - nalezení všech Youngových tabulek,
  - Pascalův trojúhelník,
  - pořadí násobení matic.
- Demonstrace ladění programu.

Dámy na šachovnici

- Jak rozmístit n dam na šachovnici $n \times n$, aby se vzájemně neohrožovaly?
- Jak rozmístit co největší počet dam, aby se navzájem neohrožovaly? (nezávislost)
- Jak rozmístit co nejmenší počet dam, aby ohrožovaly celou šachovnici? (dominance)

n dam na $n \times n$

- Každá dáma přijde do jednoho řádku,
- stačí dámu postupně zkoušet umísťovat na dosud neohrožená pole a spustit rekurzi na další řádky:

```
function dama(radek:integer);  
begin if radek>pocet_radku then vypis  
      else for i:=1 to pocet_radku do  
            if volny_sloupec[i] and  
volna_diag1??? and volna_diag2??? then  
              begin  
                obsad_to_vsechno;  
                dama(radek+1);  
                uvolni_to_vsechno;  
              end;  
end;  
end;
```

Dámy na šachovnici

- Volné řádky můžeme evidovat v poli, abychom nemuseli prohledávat šachovnici.
- Volné diagonály taky, protože
- pro jednu diagonálu je součet konstantní ($1 + 5 = 2 + 4 = 3 + 3 = 4 + 2 = 5 + 1$),
- pro druhou diagonálu je konstantní rozdíl ($1 - 1 = 2 - 2 = 3 - 3 = \dots$),
- uděláme tedy tři pole booleanů.

Dámy – dominance a nezávislost

- Situace je horší, nevíme předem, kolik jich bude,
- ale máme horní a dolní odhady. Pro dominanci i nezávislost nejvýše n , pro nezávislost stačí zkoušet každou dámu do jiného řádku.
- Kupříkladu napřed vždy zkus dámu nepřidat, pak až přidat. Tak ovšem nestačí jen najít první řešení, je potřeba projít všechny kandidáty (nikdo nezaručuje, že to s nejméně dámami najdeme první).

Dámy – dominance a nezávislost

- Obecně funkční možnost: Zkusíme 1 – n dam přidávat na šachovnici všemi možnými způsoby a testovat, kolik polí ohrozíme, nebo zda ohrozíme jinou dámu.
- Kdo jaké triky vymyslí, takové má.
- Většinou nestačí pamatovat si, zda je pole ohrožené, ale kolikrát, abychom věděli, zda po odebrání "současné" dámy zůstane ohrožené nebo ne!

Dominance a nezávislost – zobecnění

- Jiné šachovnice (tórus, Möbiův list, Kleinova láhev),
- jiné figurky (věž, kůň, Maharadža...),
- Více problémů spočívajících v horší analýze, kolik figurek stačí a kolik jich je naopak aspoň potřeba, lezení přes okraj pole...

Nejdelší rostoucí podposloupnost

- Utvoř posloupnost dvojic (třeba pomocí pole recordů),
- první prvek obsahuje příslušnou hodnotu, druhý ukazuje délku nejdelší rostoucí podposloupnosti končící dotyčným prvkem.
- Vyplňuj zleva doprava, pro každý prvek najdi mezi prvky jemu předcházejícími takový menší prvek, ve kterém končí nejdelší dostupná podposloupnost.
- Podposloupnost najdi od konce:
- Najdi prvek nabízející největší možnou délku,
- poznamenej si HODNOTU a DÉLKU.
- postupuj od konce a pokud najedeš na prvek nabízející délku DÉLKA s hodnotou nejvýše tolik, kolik HODNOTA, prvek si poznamenej, sniž DÉLKU o jedna a HODNOTU na hodnotu nalezeného prvku.
- Nalezenou posloupnost otoč.

Nejdelší rostoucí podposloupnost – výpočet (vyplnění tabulky)

```
for i:=1 to n do begin
    maximum:=0; maxindex:=0;
    for j:=i-1 downto 1 do begin
        if pole[j].hodnota<pole[i].hodnota
            and pole[j].delky>maximum then
            begin
                maximum:=pole[j].delky;
                maxindex:=j;
            end;
        pole[i].delky:=maximum+1;
    end;
end;
```

Počet korektních uzávorkování

- Jak budeme řešit?
- Pomocí rekurze podle rostoucího počtu přidaných závorek.
- Uděláme funkci, která:
  - zkusí přidat otevírací závorku (rekurze),
  - zkusí přidat zavírací závorku (rekurze),
  - pokud jsou použity všechny závorky, zvýš počet uzávorkování o 1.

Počet korektních uzávorkování

```
var paru, celkem: longint;  
procedure pridej_zavorku(lev, prav: integer);  
begin  
    if lev > prav then  
        pridej_zavorku(lev, prav+1);  
    if paru > lev then  
        pridej_zavorku(lev+1, prav);  
    if (lev = prav) and (paru = lev) then  
        inc(celkem);  
end;
```

Počet korektních uzávorkování

```
var paru, celkem: longint;  
procedure pridej_zavorku(lev, prav: integer);  
begin  
    if lev > prav then  
        pridej_zavorku(lev, prav+1);  
    if paru > lev then  
        pridej_zavorku(lev+1, prav);  
    if (lev = prav) and (paru = lev) then  
        inc(celkem);  
end;
```

Jaký problém má toto řešení?

Počet korektních uzávorkování

```
var paru,celkem:longint;  
procedure pridej_zavorku(lev,prav:integer);  
begin  
    if lev>prav then  
        pridej_zavorku(lev,prav+1);  
    if paru>lev then  
        pridej_zavorku(lev+1,prav);  
    if (lev=prav) and (paru=lev) then  
        inc(celkem);  
end;
```

Jaký problém má toto řešení?

Počítáme pořád to samé!

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech `levych` a `pravych`?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty `levych` a `pravych`:

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty levých a pravých:
- `cache:array[1..MAX,1..MAX]` of `longint`.

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty levých a pravých:
- `cache:array[1..MAX,1..MAX]` of `longint`.
- Pole na počátku inicializujeme nulami,

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty levých a pravých:
- `cache:array[1..MAX,1..MAX]` of `longint`.
- Pole na počátku inicializujeme nulami,
- je-li `cache[lev,prav] = 0`, spustíme výpočet (výsledek ještě neznáme) a na konci funkce si ho uložíme do pole.

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty levých a pravých:
- `cache:array[1..MAX,1..MAX]` of `longint`.
- Pole na počátku inicializujeme nulami,
- je-li `cache[lev,prav] = 0`, spustíme výpočet (výsledek ještě neznáme) a na konci funkce si ho uložíme do pole.
- Je-li `cache[lev,prav] <> 0`, připočteme tolik platných uzávorkování.

Závorkování – cache

- Jak z pasti? Položíme si správnou otázku:
- Záleží výsledek funkce `pridej_zavorku` na něčem jiném, než na parametrech levých a pravých?
- Nezáleží. Proč si potom nezapamatujeme, kolik závorkování přidá tato funkce pro konkrétní hodnoty levých a pravých:
- `cache:array[1..MAX,1..MAX]` of `longint`.
- Pole na počátku inicializujeme nulami,
- je-li `cache[lev,prav] = 0`, spustíme výpočet (výsledek ještě neznáme) a na konci funkce si ho uložíme do pole.
- Je-li `cache[lev,prav] <> 0`, připočteme tolik platných uzávorkování.
- Rozdíl mezi variantou "rekurze" a "cachovaná rekurze" je rozdíl mezi nepoužitelným a dobrým algoritmem!

Nalezení všech Youngových tabulek

- Youngova tabulka je tabulka sestávající z řádků postupně nerostoucí délky.
- Samotný řádek je Youngova tabulka.
- Jeden sloupec taktéž.
- "Normální" tabulka $m \times n$ také.
- Nesmí se jen objevit širší řádek za užším.
- Pro zadané n vypište všechny Youngovy tabulky s n políčky.
- Nejde o nic jiného, než zjistit, kolika způsoby lze rozložit číslo na sčítance v nerostoucím pořadí.
- Zajímá nás jen jejich počet, nechceme tabulky vypisovat!

Youngovy tabulku – k řešení

- Jak úlohu vyřešit?
- Jako obvykle rekurzí. Budeme si pamatovat, kolik okének ještě zbývá a kolik jich nejvýše smíme dát do jednoho řádku.
A zkusíme všechno od maxima, až k jedné.

Rekurzivní funkce:

```
procedure pridej_radek(kolik,maximum:integer);  
var i:integer;  
begin  
    if kolik:=0 then inc(pocet)  
    else  
        for i:=maximum downto 1 do  
            pridej_radek(kolik-i,i);  
end;
```

Jaký je problém?

Pořád ten samý

(počítáme pořád to samé).

Youngovy tabulky

- Jak z pasti tentokrát?

Youngovy tabulky

- Jak z pasti tentokrát?
- Stejně jako u závorkování:

Youngovy tabulky

- Jak z pasti tentokrát?
- Stejně jako u závorkování:
- Uděláme dvourozměrné pole cache a budeme si do něj značit, kolika způsoby lze rozložit KOLIK, je-li povolená šířka řádku nejvýše MAXIMUM:

```
procedure rozloz(kolik,maximum:integer);
var i,nazacatku:integer;
    if cache[kolik,maximum]<>0 then
        rozloz:=cache[kolik,maximum];
    else
begin  nazacatku:=pocet;
        if kolik= 0 then inc(pocet);
        else  for i:=maximum downto 1 do
                rozloz(kolik-i,i);
        cache[kolik,maximum]:=pocet-nazacatku;
    end;
end;
```

Pascalův trojúhelník

- Obsahuje kombinační čísla,

Pascalův trojúhelník

- Obsahuje kombinační čísla,
- n -tý řádek konkrétně obsahuje hodnoty $\binom{n}{0}, \binom{n}{1}, \dots, \binom{n}{n}$,

Pascalův trojúhelník

- Obsahuje kombinační čísla,
- n -tý řádek konkrétně obsahuje hodnoty $\binom{n}{0}, \binom{n}{1}, \dots, \binom{n}{n}$,
- při výpočtu využíváme toho, že $\binom{n}{k} = \binom{n-1}{k} + \binom{n-1}{k-1}$,

Pascalův trojúhelník

- Obsahuje kombinační čísla,
- n -tý řádek konkrétně obsahuje hodnoty $\binom{n}{0}, \binom{n}{1}, \dots, \binom{n}{n}$,
- při výpočtu využíváme toho, že $\binom{n}{k} = \binom{n-1}{k} + \binom{n-1}{k-1}$,
- pro jednoduchost chceme spočítat jen číslo $\binom{n}{k}$.

Pascalův trojúhelník rekurzivní řešení

- Získali jsme rekurenci $\binom{n}{k} = \binom{n-1}{k-1} + \binom{n-1}{k}$,
- z této snadno sestojíme rekurzivní program:

```
function kombin(n,k:integer):longint;  
begin  
    if (k=0) or (k=n) then kombin:=1;  
    else kombin:=kombin(n-1,k-1)+kombin(n-1,k);  
end;  
begin  
    kombin(100,50);  
end.
```

Málo stejný problém, pořád počítáme to samé mockrát.
Opět přidáme cache na výsledky.

Pascalův trojúhelník

```
const MAX=100;
var cache:array[0..MAX,0..MAX] of longint;
function kom(n,k:integer):longint;
begin
    if cache[n,k]=0 then
        begin if (k=0) or (k=n) then cache[n,k]:=1
            else cache[n,k]:=kom(n-1,k-1)+kom(n-1,k);
        end;
        kom:=cache[n,k];
    end;
var n,k:integer;
begin
    read(n,k);
    writeln(kom(n,k));
end
```

Násobení matic

- Násobení matic není komutativní, ale je asociativní.
- Máme-li vynásobit několik matic, nemůžeme jejich pořadí měnit,
- můžeme součin všelijak závorkovat.
- Různá uzávorkování jsou různě výhodná.
- Které z nich je to nejvýhodnější?
- Předpokládáme, že máme abstraktní funkce zjistící ze zadaných rozměrů složitost součinu matic správných tvarů.

Násobení matic

- Některé násobení provedeme jako poslední.

Násobení matic

- Některé násobení provedeme jako poslední.
- To úlohu rozdělí na (nejvýše) dvě další instance.

Násobení matic

- Některé násobení provedeme jako poslední.
- To úlohu rozdělí na (nejvýše) dvě další instance.
- V každé (menší) instanci opět nějaké násobení provedeme jako poslední.

Násobení matic

- Některé násobení provedeme jako poslední.
- To úlohu rozdělí na (nejvýše) dvě další instance.
- V každé (menší) instanci opět nějaké násobení provedeme jako poslední.
- Ideální podhoubí pro rekurzi!

Násobení matic

- `function slozitest(od,az_do:integer):longint;`
- `for i:=od to az_do-1 do begin`
- `slozitest:=slozitest(od,i)+`
`slozitest(i+1,az_do)+samotne_nasobeni;`

Opět budeme zbytečně násobit stále to samé.

Opět se toho zbavíme stejně.

Násobení matic

- `function slozitost(od,az_do:integer):longint;`
- `if cache[od,az_do]=0 then`
- `for i:=od to az_do-1`
- `cache[od,az_do]:=slozitost(od,i)+`
          `slozitost(i+1,az_do)+samotne_nasobeni;`
- `slozitost:=cache[od,az_do];`

Násobení matic – poučení

- Tomuto říkáme *dynamické programování*.
- Zpravidla implementujeme pouze fázi vyplňování tabulky.
- Na tom je nepříjemné určovat, odkud vyplňování zahájit.
- Není tudíž špatné navrhnout si aspoň na počátku rekurzivní řešení a až pak rekurzi "rozbít":
- $$\text{cache}[\text{od}, \text{az\_do}] := \min\{\text{cache}[\text{od}, i] + \text{cache}[i, \text{az\_do}] + \text{samotne\_nasobeni}\}$$
- což stačí udělat cyklem.

Konec

Děkuji za pozornost...